

RESTART VET:

**An innovative approach to support VET teachers/trainers
through the digital transformation of VET education**

Personalised Curriculum and Learning (Lithuanian)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Individualizuota mokymo programa ir mokymasis

INDIVIDUALIZUOTA MOKYMO PROGRAMA IR MOKYMASIS.

Įvadas:

Profesinis mokymas grindžiamas visapusiška profesinių vaidmenų veiklos analize, kurio pagrindinis principas - suteikti visuomenei reikalingų kompetencijų, reikalingų darbo pareigoms atlikti, pabrėžiant dominuojantį besimokančiojo vaidmenį mokymosi procese, kurio esmė - kaip suteikti besimokančiajam praktinių kompetencijų, reikalingų konkrečiai profesijai. Individualizuota mokymo programa ir mokymasis profesiniame mokyme - tai kelias, kuriuo reikia eiti, siekiant prisitaikyti prie realių mokymo ir socialinių poreikių kiekvienoje šalyje.

Šio modulio pabaigoje: Baigę kursą įgysite daugiau žinių ir supratimo apie individualizuotą mokymo programą ir mokymąsi. Tiksliau, kokią reikšmę tai turi ugdymo procesams ir kokią vertę tai suteikia profesiniam švietimui ir mokymui. Be to, gebėsite suprasti, kaip aplinka veikia individualizuotos mokymo programos ir mokymosi pritaikymą bei įgyvendinimą ir kokius pokyčius šis poveikis atneša. Taip pat tikimės, kad būsite įgalinti ir motyvuoti siekti savo individualizuoto mokymosi kelio.

INDIVIDUALIZUOTOS MOKYMO PROGRAMOS IR MOKYMO SI APŽVALGA

Apibrėžimai:

Individualizuota mokymo programa - tai programa, parengta taip, kad mokiniams būtų sudarytos individualios mokymosi galimybės.

Individualizuotas mokymasis, arba *personalizavimas*, reiškia įvairias švietimo programas, mokymosi patirtį, mokymo metodus ir akademinės paramos strategijas, kuriomis siekiama atsižvelgti į atskirų mokinių mokymosi poreikius, interesus, siekius ar kultūrinę aplinką.

Savirefleksijos veikla: Koks mokinyss esate? Pagrindiniai mokymosi stiliai yra regimasis, girdimasis, skaitymo ir rašymo bei kinestetinis. <https://arden.ac.uk/what-type-learner-are-you>

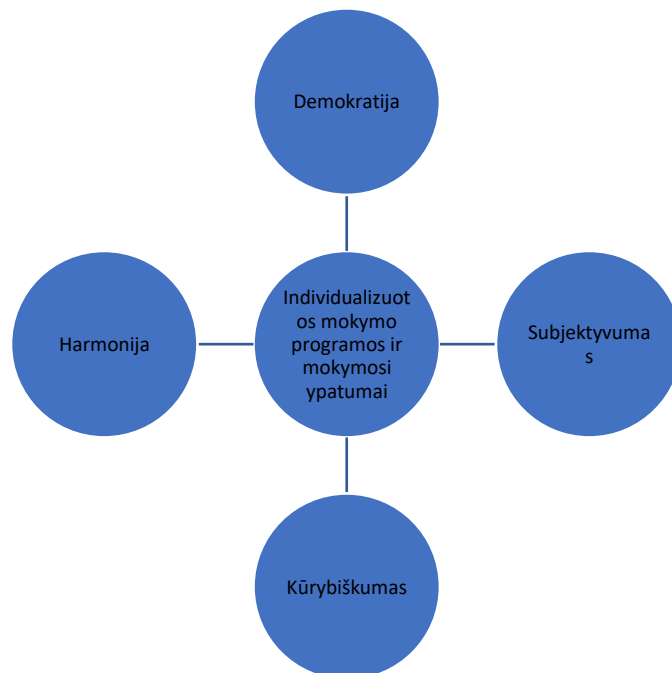
Teorinė koncepcija:

Individualizuotos mokymo programos ir mokymo ypatumai, palyginti su tradiciniu mokymu, daugiausia pasireiškia šiais aspektais:

- **Demokratija.** Individualizuota mokymo programa ir mokymas iš esmės reiškia, kad reikia atsižvelgti į individualius ugdytinių skirtumus, analizuoti jų stipriąsias puses, privalumus ir ypatumus, plėtoti skirtumus kaip išteklius, atsižvelgiant į ugdytinių kokybės skirtumus, rasti jų spindesio taškus, mokyti pagal medžiagą, atkreipti dėmesį į ugdytinių psichologinės struktūros formavimąsi, ištirti jų mokymosi potencialą, ugdyti jų pasitikėjimą savimi ir pasididžiavimą, kad kiekvieno ugdytinio raida būtų unikali. Individualizuotame mokyme pabrėžiama demokratinė mokytojo ir mokinio santykių lygybė, mokytojo ir mokinio santykiai - tai demokratiniai mokytojo ir mokinio santykiai "abipusė pagarba ir meilė mokytojas nebėra aukščiausias, o veikiau geras mokytojas ir mokinių draugas, taip trumpinamas mokytojų ir

mokinių mąstymo atotrūkis, mokytojų ir mokinių tarpusavio pasitikėjimas ir supratimas, kad mokiniai galėtų visapusiškai, harmoningai ir laisvai tobulėti, kartu stiprinamas jų pasitikėjimas mokymusi, kad jie mokytųsi ir mokytųsi.

- Subjektyvumas. Personalizuotame mokyme svarbią vietą užima dvigubas mokytojo ir mokinio subjektas, mokymo procese pasireiškiantis savarankiška, kūrybinga mokytojo ir mokinio veikla, visapusiškas mokytojo vadovaujančio vaidmens ir mokinio subjekto vaidmens įgyvendinimas, mokinio iniciatyvos, sąmoningumo, entuziazmo, savarankiškumo, kūrybiškumo sutelkimas, kad visapusiškai atsiskleistų mokinio asmenybė, kad mokiniai išmoktų mokytis ir išvystytų esamą subjektyvumą nauju lygiu.
- Kūrybiškumas. Individualumas ir kūrybiškumas yra glaudžiai susiję ir neatsiejami. Tradicinis mokymas yra per daug griežtas mokymo valdymo ir vertinimo standartų požiūriu, pernelyg griežti ir vienodi reikalavimai, o tai labai trukdo ugdyti mokinių novatoriškumo jausmą ir inovacinius gebėjimus. O individualizuotas mokymas reikalauja, kad mokytojai mokytų kūrybiškai, o mokiniai mokytųsi kūrybiškai.
- Harmonija. Individualizuotame mokyme pabrėžiamas darnus mokytojų ir mokinių individualumo ugdymas, harmoningas individualumo ir socialinių poreikių vystymasis. Individualizuoto mokymo atradimo ir motyvacijos principas pripažįsta skirtumus, atranda ir panaudoja mokinių stipriąsias puses, savybes, pomėgius ir silpnybes, skatina mokinių pažangą, tobulėjimą ir sėkmę, leidžia mokiniams atrasti save ir taip įgyvendinti harmoningą asmenybės raidą.

Personalizuoto mokymosi mokyklų ir paslaugų asociacija (APLUS+) priduria, kad personalizuotą mokymąsi gali apibūdinti:

- Mokinių poreikiai - svarbiausia.
- Mokymosi planų pritaikymas individualiems mokiniams.
- Parama mokiniams, kad jie galėtų išnaudoti savo potencialą.
- Lankstumo užtikrinimas, kaip, ko, kada ir kur mokiniai mokosi.
- Tėvų dalyvavimo mokinių mokymosi procese rėmimas.
- Mokinio, tėvų, mokytojo, mokyklos ir bendruomenės santykių skatinimas.
- Mokinių rengimas mokytis visą gyvenimą.
- sudominti ir motyvuoti mokinius, padedant jiems mokytis taip, kad tai atitiktų kiekvieno mokinio gyvenimą, interesus ir tikslus.

Savirefleksijos veikla: Pamąstykite apie individualizuotos mokymo programos ir mokymosi ypatumus. Kokios kliūtys apsunkina jų taikymą ugdymo procese?

Grupės veikla: Aptarkite nuotolinį mokymą COVID-19 pandemijos metu. Ar dėl to mokymo procesas tapo labiau individualizuotas? Kokios buvo pagrindinės kliūtys, dėl kurių mokymas buvo labiau / mažiau individualizuotas? Pateikite bent 3 pavyzdžius.

PERSONALIZUOTO MOKYMO IR MOKYMOSI VERTĖ PROFESINIAME ŠVIETIME

Apibrėžimai: Individualizuoto profesinio mokymo vertė matuojama vertinant pasiekimus konkrečiose srityse.

Kokią naudą teikia individualizuotas mokymasis?

Individualizuotomis mokymo programomis pagrįsto mokymosi vertė profesiniame mokyme atsispindi šiose srityse.

1. Tai labai svarbu siekiant profesinio mokymo tikslų. Individualizuoto mokymosi skatinimas yra ne tik veiksminga mokinių asmenybės ugdymo priemonė, bet ir sudaro palankias sąlygas mokiniams atpažinti ir išmokti savo būsimus vaidmenis, juos transformuoti, įgyvendinti išsilavinimo tikslus, geriau įsisavinti būsimam darbui reikalingus įgūdžius ir didinti savo konkurencingumą įsidarbinant.

2. Individualizuoto mokymo įgyvendinimas atspindi profesinio mokymo ypatumus. Profesiniam ir techniniam ugdymui būdinga tai, kad ugdomi nedisciplininiai, taikomojo pobūdžio gabumai, kurie yra ne bendramoksliai, o specialistai. Kitaip tariant, žmonės, turintys specializuotų įgūdžių gamybos, statybos, vadybos ir aptarnavimo fronte. Siekdami tenkinti individualius mokinių poreikius ir visuomenės poreikius, pasisakome už tai, kad, vadovaujant mokytojams, sudarytume mokinių mokymosi planus pagal individualias mokinių savybes, nustatytume atskiriems mokiniams tinkamą mokymosi kryptį, parinktume atitinkamą mokymosi turinį ir kiekvienas mokinis daugiausia dėmesio skirtų vienos-dviejų pareigybių įgūdžiams įgyti.

3. Įkūnija naują koncepciją "žmonės centre". Žmones iškelti į pirmą vietą - tai skatinti visapusišką žmogaus vystymąsi ir įgyvendinti pagrindinius žmonių interesus atsižvelgiant į jų poreikius. Laikantis į žmones orientuotos perspektyvos, mūsų mąstymo ir veiklos tikslas yra aiškus, kryptis aiški, o turinys

- pagal į žmones orientuoto mąstymo reikalavimus. Mokykloms į mokinius orientuota veikla yra konkrečiai "į žmones orientuotos veiklos" išraiška.

4. Individualizuoto mokymo įgyvendinimas yra pačių mokinių poreikis. Mokinio asmenybės ugdymą lemia jo poreikiai tam tikru laiku ir erdvėje. Manome, kad mokymo modelis, atitinkantis ugdymo tikslų reikalavimus ir gerai tenkinantis mokinių poreikius, yra pagrįstas mokymo modelis. Iš tiesų, įgyvendinant personalizuotą mokymąsi ne tik gerinamas mokinių įgūdžių lygis, bet ir, dar svarbiau, kuo labiau patenkinami mokinių asmenybės ugdymo reikalavimai ir didinamas jų gebėjimas tyrinėti gyvenimo prasmę.

Savirefleksijos veikla: Pamąstykite, kokias vertybes jums, kaip mokytojui, suteikia individualizuota mokymo programa ir mokymas ir kokias vertybes jie suteikia jūsų mokiniams.

Grupės veikla: Grupėse aptarkite metodus, kaip mokiniai galėtų savarankiškai dirbti su individualizuotu mokymusi. Pasidalykite geriausiais savo naudojamais metodais.

PAPILDOMI IŠTEKLIAI:

<https://centricconsulting.com/careers-resources/6-steps-personal-learning-plan/>

<https://www.bookwidgets.com/blog/2017/06/stimulate-your-students-with-these-10-creative-self-assessment-ideas>

MOKYMOSI APLINKA

Apibrėžimai: Mokymosi aplinka - tai įvairios fizinės vietos, kontekstai ir kultūros, kuriose mokiniai mokosi. Kadangi mokiniai gali mokytis įvairioje aplinkoje, pavyzdžiui, už mokyklos ribų ir lauke, šis terminas dažnai vartojamas kaip tikslesnė ar labiau pageidaujama alternatyva klasei, kuri turi labiau ribotą ir tradicinį atspalvį, pavyzdžiui, patalpa su eilėmis stalų ir lenta.

Mokytojų vaidmuo

Mokytojams tenka labai svarbus vaidmuo veiksmingai įgyvendinant individualizuotą mokymosi aplinką. Tokiose aplinkose labai svarbu, kad mokytojai įsitrauktų, o tradicinis mokytojo vaidmuo turėtų būti išplėstas ir apimti aspektus, kurie tradiciškai siejami su mokymo tarpininku.

Asmeniniams poreikiams pritaikytų ir tradicinių mokymo metodų skirtumai yra esminiai:

TRADICINIS MOKYTOJAS	ASMENINIS MOKYTOJAS
<ul style="list-style-type: none">• Kiekvienais metais semestrą arba metus moko kelias naujas 25-35 mokinių klases.• Per nustatytą laiką aprėpti kurso turinį.• Testai, kuriais nustatomi mokinių tam tikro turinio pasiekimų lygiai.• moko visus įvairių gebėjimų mokinius• vienu metu.• Susitinkite su maždaug 80-100 tėvų dėl jų vaiko sėkmės ar nesėkmės.	<ul style="list-style-type: none">• Dirba su įvairių klasių ir pasiekimų lygių mokiniams nuolat per visą jų ugdymo karjerą, dažnai išteklių centre arba mokymosi aplinkoje.• Konsultuoja ir prižiūri 20-25 studentų grupę.• Rengia paskirtų dalykų mokymosi vadovus.• Susitinka su studentais mažų grupių seminaruose.

<ul style="list-style-type: none"> • Tvarkykite 80-100 mokinių klases lankomumo įrašus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moko mokinius dirbti mažose grupėse ir individualiai. • Įvertina mokinių pasiekimus konkretaus dalyko turinio srityje. • Susitinka su 20-25 mokinių tėvais dėl jų pažangos.
--	---

2 pav. Šaltinis: Tarptautinis mokymosi aplinkos konsorciumas

Kaip matyti iš lentelės, individualizuoto mokymo mokytojai per ilgesnį laiką (t. y. visą vidurinę mokyklą) susitinka su mažesniu mokinių skaičiumi nei tradiciniai mokytojai, kuriems tenka mokyti daug daugiau mokinių. Toks lankstus mažų grupių formatas leidžia mokytojams skatinti gilesnį individualų mokymąsi, nei tai būtų įmanoma taikant tradicinius, griežtesnius mokymo metodus.

Profesinių mokyklų administratorių vaidmuo

Mokyklų administratoriai, ypač mokyklų direktoriai, taip pat atlieka labai svarbią funkciją remiant individualizuoto mokymosi iniciatyvas. Direktorių paramos trūkumas yra pagrindinė personalizuoto mokymosi įgyvendinimo problema. Dėl šios priežasties mokytojai dažnai nėra linkę nuoširdžiai pritarti naujoms programos iniciatyvoms ir tikisi, kad direktoriai ir administratoriai įvertins tinkamą pritarimo laipsnį. Todėl direktoriai turėtų išreikšti paramą ir prisitaikyti prie individualizuoto mokymosi pastangų, įskaitant prisitaikymą prie naujų tvarkaraščių ir didesnį lankstumą darbuotojų laiko atžvilgiu.

Darbdavių vaidmuo

Prasti įdarbinimo sprendimai sukelia didelių ir ilgalaikių išlaidų. Todėl įdarbinimo vadovai, siekiantys įgyvendinti personalizuotą mokymą, negali sau leisti pasikliauti tradicine įdarbinimo ir samdymo praktika, kai vertinamos kandidatų planavimo ir mokymo strategijos.

Be to, kad įdarbinimo procesai turi būti koreguojami taip, kad atspindėtų naujai apibrėžtą vaidmenį personalizuoto mokymosi aplinkoje, reikia nuolatinio, į darbo vietą integruoto profesinio tobulėjimo, kad būtų toliau remiamos personalizuotos pastangos.

Savirefleksija: Įvertinkite, kiek individualus yra jūsų mokymo stilius skalėje nuo 1 iki 10 (1 - žemiausias lygis, 10 - aukščiausias)? Savo vertinimą konkrečiai pagrįskite.

Grupės veikla: Dirbkite grupėse ir atlikite SWOT analizę, naudodamiesi įrankiu "Explain Everything" (www.explaineverything.com), apie skirtingų mokymosi aplinkų įgyvendinimą: mokytojų, profesinių mokyklų vadovų ir darbdavių. Kiekvienai grupei pasirinkite po vieną mokymosi aplinką.

PAPILDOMI IŠTEKLIAI

<https://www.teachthought.com/learning/personalized-strategies/>

<https://www.gettingsmart.com/2014/11/01/10-ways-personalize-learning/>

CHANGES

Pasikeitęs besimokančiųjų vaidmuo

Individualizuotas mokymasis taip pat keičia besimokančiųjų vaidmenį - iš pasyvių iš anksto nustatytų programų gavėjų jie tampa aktyviais veikėjais ir problemų sprendėjais. Derybos dėl mokymosi, atitinkančio jų konkrečius gabumus ar trūkumus, ne tik didina besimokančiųjų motyvaciją, bet ir padeda jiems maksimaliai išnaudoti savo potencialą. Tai suteikia jiems galios ir pasitenkinimo jausmą, o tai savo ruožtu padeda didinti pasitikėjimą savimi ir savigarbą.

Pasikeitusi vertinimo reikšmė

Vertinimas individualizuotame mokymesi - tai ne tik mokinių pasiekimų testas studijų programos pabaigoje. Tai taip pat reiškia, kad reikia užtikrinti, jog besimokančiojo tikslai, siekiai ir gebėjimai būtų išanalizuoti pačioje pradžioje.

Vertinimo tipai:

- Pirminiai vertinimai padeda mokytojams parengti tinkamus mokymosi metodus, medžiagą ir užduotis.
- Formuojamąjį vertinimą mokytojai ir mokiniai naudoja tam, kad padėtų mokiniams peržiūrėti ir suprasti, ko jie mokėsi ir kaip gali tobulėti.
- Apibendrinamieji vertinimai naudojami siekiant nustatyti, koku mastu pasiekti sutarti tikslai.

Svarbus informacinių ir ryšių technologijų vaidmuo

Informacinės ir ryšių technologijos yra pagrindinė individualizuoto mokymosi priemonė. Jos gali padėti sistemoms reaguoti į besimokančiųjų poreikius, suteikdamos jiems asmeniškai pritaikytą mokymosi erdvę. Toks mokymasis neapsiriboja klase ir leidžia besimokančiajam "gyventi vietoje, o mokytis visame pasaulyje". Technologijų naudojimas mokymuisi namuose, darbe ir mokykloje taip pat skatinamas visose profesinio mokymo sistemose kaip pagrindinis mechanizmas, užtikrinantis, kad mokymas ir toliau būtų orientuotas į klientą ir būtų naudojamos šiuolaikinės technologijos. Tai paprastai vadinama lanksčiu mokymu.

Savirefleksija: Užpildykite atsparumo pokyčiams viktoriną, kad įvertintumėte, kaip jums sekasi prisitaikyti prie pokyčių: <https://www.workingresources.com/changeresiliency/change-resiliency-quiz.html>.

Grupės veikla: Dirbkite poromis ir aptarkite, kokią pagrindinę informaciją gavote iš kiekvienos temos. Kartu su bendraamžiu iš kiekvienos potemės išrinkite svarbiausią mintį ir pristatykite ją likusiems grupės nariams.

PAPILDOMI IŠTEKLIAI

<https://www.edapp.com/blog/10-personalized-learning-platforms/>

<https://www.gettingsmart.com/2018/01/01/6-emerging-technologies-supporting-personalized-learning/>

VIETOS KONTEKSTAS

Darbdaviai jau ne vienerius metus kalba apie sparčiai augantį profesinės kvalifikacijos specialistų poreikį. Išsivysčiusios ekonomikos šalyse profesinis mokymas yra svarbi švietimo sistemos dalis, tačiau Lietuvoje jis vis dar laikomas mažiausiai pageidaujamu studentų pasirinkimu. Po ilgų diskusijų su švietimo bendruomene Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pagaliau palengvino dažnai mokiniams ir tėvams kylančią dilemą: ar tęsti mokslą mokykloje, ar rinktis profesinio mokymo modulius.

Naujai įdiegta sistema leidžia mokiniams rinktis individualius profesinio mokymo modulius ir tuo pačiu metu tęsti mokymąsi dabartinėje mokykloje. Mokiniais, norintiems įgyti specialybę, bendradarbiaujant su bendrojo ugdymo mokykla ir profesine mokykla, sudaromas individualus mokymosi planas ir palankus tvarkaraštis, kad būtų užtikrintas maksimalus savaitinių pamokų skaičius. Visos trys šalys bendradarbiauja, kad suderintų mokiniui tinkamą tvarkaraštį.

Pagal naujai priimtą planą profesinį mokymą galima pradėti mokykloje, atidedant sprendimą dėl specializuotų įgūdžių ugdymo krypties. Mokiniai turi daugiau pasirinkimo galimybių: baigę bendrojo lavinimo mokyklą, jie gali tęsti mokslą profesinėje mokykloje arba stoti į universitetą ar kolegiją.

Patarimai treneriui:

Įsitikinkite, kad išryškinote pagrindinius kiekvieno poskyrio punktus ir suteikėte laiko mokiniams užduoti klausimus bei diskutuoti. Stenkitės taikyti individualizuoto mokymosi principus, pateikdami medžiagą, ir nepamirškite atsižvelgti į dalyvių poreikius ir tikslus. Tais atvejais, kai laiko apribojimai neleidžia prabangos skirti asmeninio dėmesio, būtinai pasiūlykite tinkamą alternatyvą, pavyzdžiui, elektroninį paštą ar kitą bendravimo priemonę, kad mokiniai galėtų gauti reikiamą paramą ir rekomendacijas. Pasisakykite už marginalizuotus ar nepakankamai atstovaujamus mokinius ir pritaikykite medžiagą taip, kad ji būtų įtraukianti ir atspindinti.